

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla a dr. Lippai Pál ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** alatti székhelyű felperesnek - a dr. Munz Károly ügyvéd által képviselt **alperes neve (címe)** alatti székhelyű alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében a Csongrád Megyei Bíróság 2008. április 30. napján kelt 6.G.40.313/2006/25. számú ítélete ellen az alperes részéről 26. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit **helybenhagyja.**

Kötelezi az alperest, 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 250.000.- (Kettőszázötvenezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

A le nem rótt 535.200.- (Ötszázharmincötezer-kettőszáz) Ft fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A peres felek 2000. október 24. napján előzetes közbeszerzési eljárás nélkül „megbízási szerződést” kötöttek, amelyben a felperes vállalta, hogy az alperes részére a „Magyarország Kongresszusi Turizmusának Fejlesztése” címmel kiírt pályázathoz pályaművet készít. A megállapodás szerint a felperest 80.000.-Ft + ÁFA költség, továbbá sikeres pályázat esetén 500-1.000.- M forint közötti támogatás után az elnyert összeg 1 %-ának megfelelő összegű jutalék illette meg. Az alperes kötelezettséget vállalt arra, ha a pályázatot nem nyújtja be, avagy a pályázati összeget 6 hónap alatt nem használja fel, 1.000.000.-Ft díjat fizet meg.

A felperes a pályázatot elkészítette, az alpereshez azt benyújtotta. A Gazdasági Minisztérium levélben értesítette az önkormányzatot, hogy 892 millió forint vissza nem térítendő támogatást nyert el, majd megküldték részére a támogatási szerződés tervezetét. Az alperes 2001. szeptember 23. napján arról tájékoztatta a pályázat kiíróját, hogy a ...Tudományegyetemmel közösen szeretné a Kongresszusi Központot megvalósítani új helyszínen, az Egyetem Tanulmányi és Információs központjának épületében és kérte a támogatás átirányítását. 2002. április 18. napján olyan megállapodás született, hogy a Gazdasági Minisztérium az alperes által elnyert összeget átadta az Oktatási Minisztériumnak a Kongresszusi Központ megvalósítására. A létesítmény elkészült.

A felperes 2001. szeptember 26. napjáig ténylegesen 1.350.000.-Ft díjazásban részesült.

A felperes keresetében 7.920.000.-Ft és ennek 2003. június 15. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest, aki a nyertes pályázat után járó díjazást csak részben teljesítette.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Álláspontja szerint nem kötött támogatási szerződést, így a támogatást sem vehette igénybe. Utalt arra is, hogy a megbízási szerződésnek nevezett megállapodás jogszabályba ütközik, mert nem előzte meg közbeszerzési eljárás, holott az a korábban hatályos 1995. évi XL. törvény 88. § (7) bekezdése szerint mellőzhetetlen volt. Semmis szerződés alapján a felperes nem jogosult díjazásra. Viszontkeresetet terjesztett elő a már teljesített 1.350.000.-Ft, valamint ennek 2001. szeptember 26. napjától járó késedelmi kamata visszafizetése iránt eredeti állapot helyreállítása jogcímén.

Az elsőfokú bíróság 7.G.40.301/2005/20. sorszámú, a keresetnek 7.670.000.-Ft és járuléka erejéig helytadó ítéletét a Szegedi Ítéltábla Gf.II.30.373/2006/4. sorszámú végzésével hatályon kívül helyezte és ugyanezt a bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Iránymutatása szerint a másodfokú eljárásban már nem volt vitatott, hogy a szerződés a Ptk. 200. § (2) bekezdése értelmében érvénytelen. Ugyanakkor tény, hogy az alperes a felperes tevékenységének eredményeként jutott támogatáshoz. Ezért az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a Pp. 237. § (2) bekezdése alapján a szerződést a határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánította. Rendelkeznie kellett az ellenérték nélkül maradt szolgáltatásról, amelynek arányos mértéke az iratokhoz csatolt más szerződések alapján nem állapítható meg. A szakértői bizonyítás szükségességéről azonban a bizonyításra köteles fél tájékoztatást nem kapott.

A megismételt eljárásban a felek nyilatkozataikat változatlanul fenntartották és a bíróság az iránymutatásban foglalt további bizonyítást foganatosította; tanúkat hallgatott meg és szakértői bizonyítást rendelt el.

A kiegészített tényállás alapján az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, fizessen meg a felperesnek 7.570.000.-Ft-ot, valamint ezen összeg után 2003. június 15. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamatát és 1.100.000.-Ft perköltséget. Ezt

Gf.II.30.305/2008/3. szám

meghaladóan a keresetet részben és a viszontkeresetet egészében elutasította. Indokolása szerint a szerződés a felek egyező nyilatkozatából megállapíthatóan jogszabályba ütközése folytán érvénytelen, ezért a jogi minősítésétől függetlenül az érvénytelenség jogkövetkezményének mikénti alkalmazása felől kellett dönten. Miután az alperes a pályázat felhasználásával a támogatás összegéhez hozzájutott és azzal rendelkezett, nem teremthető utólag olyan helyzet, mint amilyen az érvénytelen szerződés megkötését megelőzően volt. Ezért az érvénytelen szerződést a határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánította és következményeként a felek között az elszámolást elvégezte. Érvelése szerint a felperes szolgáltatásával (az elkészített szabályszerű pályázattal) a kikötött ellenszolgáltatás (költségtérítés, illetőleg a sávosan meghatározott sikerdíj) a maga összességében egyenértékű és nem szolgál sem a megrendelő, sem a vállalkozó hátrányára. E megállapítást a szakértő szóban kiegészített szakvéleményére alapította, akinek előadása szerint ha a kikötött díjazást munkadíjként kellene értékelni, az is reális lenne, mert a pályázat készítője által elvégzett munka terjedelmével, mennyiségével, időszükségletével és jellegével arányos. Így a 892 millió forintos támogatás 1 %-ában meghatározott 8.920.000.-Ft díj illeti meg a felperest, aki ezen összegből 1.350.000.-Ft-hoz már hozzájutott. A bíróság nem találta indokoltnak más szakértő kirendelését, mert a beszerzett szakvéleménynek a per eldöntése szempontjából releváns megállapításai mentesek a Pp. 182. § (3) bekezdésében írtaktól. Ezért az alperes erre irányuló további bizonyítási indítványát mellőzte. A megállapított díjon felül a felperes keresetét és az alperes viszontkeresetét megalapozatlannak találta. A késedelmi kamatról a Ptk. 301. §-ában írtak szerint rendelkezett.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes élt fellebbezéssel, kérte annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak az eljárás folytatására és új határozat hozatalára utasítását. Okfejtése szerint **/1.szakértő neve /** szakértő véleményében nem az elvégzett munka mennyiségét és minőségét értékelte, hanem a piacon szokásos vállalkozói díjakat alapul véve állapította meg - összehasonlító adat nélkül - a felperesi szolgáltatás ellenértékét. Az elsőfokú eljárásban új szakértő kirendelését kérte, amely bizonyítási indítványnak a bíróság helytadott. Felhívásra előlegezte a szakértői költséget és megtörtént **/2.szakértő neve/** igazságügyi szakértő kirendelése. E szakértő azonban véleményt nem terjesztette elő, a kirendelés visszavonásáról nincs tudomása. A bíró személyében változás történt, majd az elsőfokú bíróság ítéletet hozott. Érdemi határozata olyan szakvéleményen alapul, amely nem felel meg az ítéletábla végzésében foglalt iránymutatásnak. Téves a késedelmi kamat megfizetésére vonatkozó rendelkezés is. A felek között létrejött érvénytelen szerződés alapján a felperest csak a hatályossá nyilvánítástól kezdődően illeti meg az ellenérték követelésének a joga, az esedékesség ezen időponttól számítható. A hatályossá nyilvánítás azt jelenti, hogy a szerződés korábban nem volt hatályos és így az arra alapított követelés sem lehet lejárt.

A felperes ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Előadása szerint a szakértő értékelte a pályamű elkészítéséhez szükséges munka nagyságát, a közreműködők végzettségét és a ténylegesen kifejtett munkát, így a szakvéleménye megalapozott és az új szakértő kirendelése szükségtelen.

A fellebbezés az alábbiak szerint **alaptalan**.

A peres felek 2000. október 24. napján megbízási szerződésnek nevezett megállapodást kötöttek az alperesi önkormányzat pályázaton való eredményes részvételének elősegítésére. A díjazást jutalék formájában, az eredmény meghatározott százalékában határozták meg. A gyakorlatban a sikerdíjas, vegyes szerződéseket azért minősítik elsősorban megbízási szerződésnek, mivel hagyományosan az adott tevékenységet megbízási szerződésben vállalt szolgáltatásként fejtették ki, a „sikerdíj” kikötést pedig úgy tekintik, hogy eredmény felvállalása a megbízási szerződésben is kiköthető, jóllehet ez nem fogalmi eleme. A vállalkozási szerződés a tevékenységi kötelek közé tartozik: lényegi eleme, hogy a vállalkozó a megrendelő részére valamilyen tevékenységet, munkát fejt ki, hagyományosan szolgáltatása tárgyiasult, dologi formában jelenik meg. A vállalkozási, illetve a megbízási szerződés minősítése, elhatárolása szempontjából a tevékenység jellege, folyamatos vagy egyszeri kifejtése, illetve a felvállalt eredmény természete kellően nem igazít el, nem meghatározó ismérvek. A vállalkozás és a megbízási is tevékenységi kötelek, mindkét szerződéstípusnak azonos tevékenység közvetlen tárgya lehet és mindkét szerződéstípus eredmény elérésére irányulhat. Ezért az elhatároláskor nem a tevékenység természete, hanem a szolgáltatás és ellenszolgáltatás viszonya a döntő ismérv. Nevezetesen, hogy a díj milyen feltételek szerint jár; ha ugyanis a díjfizetési kötelezettség az eredményhez kötött, akkor vállalkozási szerződésről van szó. Ezért a perbeli jogügylet vállalkozási szerződés (Ptk. 389. §), bár a minősítésnek nincs jelentősége - az érvénytelenség miatt -, ahogyan erre az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott.

A felek megállapodásának célja, mint eredmény meghatározása, úgy történt, hogy a felperes kötelezettsége volt olyan pályázat elkészítése, amelynek alapján az önkormányzat támogatásban részesülhet egy konkrét beruházás kivitelezésében. A szerződés rendelkezése szerint a felperes (tényleges költségén felül) az elnyert támogatás összegéhez igazodóan 1 % mértékű díjazásra volt jogosult. A pályamű elkészült, az alperes hozzájutott a támogatáshoz és azt felhasználta a tudományegyetemmel közös létesítmény kivitelezése során. Vagyis a felperes szerződéses szolgáltatása olyan célratörő tevékenység elvégzésére irányult, amely hozzásegítette az alperest a támogatási igény kielégítéséhez.

A Ptk. 237. § (1) bekezdése, illetve a PK. 32. számú állásfoglalás szerint érvénytelen szerződés esetén a szerződéskötés előtti helyzet visszaállítása azt jelenti, hogy mindegyik fél köteles kiadni mindazt, amihez az érvénytelen szerződés alapján jutott. Mindkét fél a kapott szolgáltatás vagy más vagyoni előny természetben vagy értékben való megtérítésére köteles. A pénzbeni egyenértéket akkor lehet megállapítani visszajáró szolgáltatásként, ha a természetbeni visszaadás valamilyen

okból (pl. felhasználás) nem lehetséges. Az elsőfokú bíróság ezért megalapozottan rendelkezett a pénzbeni egyenérték megtérítéséről. Azösszepszerűség kapcsán nem hagyható figyelmen kívül, hogy a megrendelő vagy megbízó számára az elért eredmény volt a lényeg, közömbös, hogy azt a kötelezett mennyi munkával érte el, mert nem ezt a tényezőt, hanem a munka eredményét kívánta díjazni a sikerorientált díjjal. A peres eljárás során beszerzett igazságügyi szakértői vélemény és a csatolt szerződések alapján helyes az a következtetés, hogy az 1 % mértékű sikerdíj vagy jutalék nem eltűzött a bírói gyakorlatra is figyelemmel (EBH.2002.évi 643. elvi határozat, Szegedi Ítéltábla Gf.I.30.302/2006/5. számú ítélet). Bár az elsőfokú bíróság az alperes kérelmére újabb szakértőt rendelt ki azösszepszerűségre és a bizonyítás foganatosítását később mellőzte, ezzel nem sértett lényegi eljárásjogi jogszabályt. A bizonyítási kérelmet nem találta indokoltnak, mert az eljáró szakértő írásban előterjesztett szakvéleményét a tárgyaláson szóban kiegészítette. Az ítéltábla álláspontja szerint megalapozatlan az alperes azon fellebbezési érvelése, hogy a szakértőnek az elvégzett munka mennyiségét, minőségét, a résztvevők számát stb. kellett volna vizsgálni és így kiszámítani a díjat. Az önkormányzat számára ugyanis közömbös, hogy a pályázat elkészítését a felperes mennyi munkával érte el, mert nem a tényleges munkavégzést, hanem annak eredményét kívánta díjazni.

Nem helytálló az a fellebbezési hivatkozás sem, amely szerint a késedelmi kamat a szerződés hatályossá nyilvánításától, illetve a bíróság ítéletében megállapított teljesítési határidő lejártát követően illeti meg a felperest. Amikor a bíróság a határozathozatal időpontjáig hatályossá nyilvánítja az érvénytelen szerződést, gondoskodnia kell a felek méltányos kielégítéséről, a szolgáltatás ellenszolgáltatás nélkül maradt részének a megtérítéséről (Ptk. 237. § (2) bekezdés). Az érvénytelen szerződés alapján járó (vagy visszajáró) pénzzolgáltatás után a teljesítés időpontjától jár a kamat. Jelen esetben a teljesítés a pályamű átadásával megtörtént, így értékelni kellett, hogy a szolgáltatás tárgya hosszabb ideje a másik félnél volt (Legfelsőbb Bíróság határozatainak adatbázisa Pfv.VI.20.465/2000/11. számú jogeset).

A kifejtettek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta indokolásának módosítása mellett.

Az alperes fellebbezése eredményre nem vezetett, ezért köteles a felperes másodfokú eljárási költségét megtéríteni a Pp. 78. § (1) bekezdése és a 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdés a/, (5) bekezdésében foglaltak alapján és mértékben. A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az alperes személyes illetékmentessége folytán az állam viseli az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés b/ pontja, illetve a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13. § (1) bekezdése értelmében.

S z e g e d, 2008. november 12.

Szüts Károlyné dr. sk.
a tanács elnöke

Dr. Rakita Zsuzsanna sk.
előadó bíró

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
á í táblabíró